

Jaarverslag 2019

Ouderen voor Ouderen

Ouderen voor Ouderen (OvO) is een initiatief van een aantal senioren in de wijk Maaspoort dat er sinds 2008 op gericht is een ontmoetingsplatform te bieden aan vaak eenzame ouderen met als doel deze met elkaar in contact te brengen en zo de sociale cohesie in de wijk te verbeteren. Ouderen voor Ouderen organiseert daartoe bijeenkomsten met aantrekkelijke thema's voor de senioren, waarbij in een ongedwongen sfeer nieuwe contacten kunnen worden gelegd. Die ontmoetingen hebben de volgende kenmerken:

- een persoonlijke kennismaking
- een ontspannende, educatieve of culturele activiteit, bijvoorbeeld een quiz, lezing, cursus of een excursie
- regelmatig een gezamenlijke maaltijd

Dit jaarverslag geeft een impressie van de activiteiten in 2019 die werden georganiseerd door de volgende groep vrijwilligers:

- Heinz Adorf
- Iet Adorf
- Willem van Loo
- Leonora Schiebergen
- Henny Sterken
- Dorotee Dalmeijer
- Lida Bouwmans
- Eric Koopmanschap

Eind 2019 namen we afscheid van Iet en Heinz Adorf met dank voor hun 10 jaar lange creatieve inzet; gedurende het najaar sloot Eric Koopmanschap zich bij de groep aan. De geplande informatiebijeenkomst met de Brandweer op 13 juni moest worden geannuleerd vanwege een te geringe belangstelling.

Er wordt naar gestreefd dat ten minste de helft van alle kosten uit een bijdrage van de deelnemers gedekt wordt, met name de kosten van maaltijden en consumpties. OvO wordt financieel ondersteund door de gemeente 's-Hertogenbosch in het kader van het beleidsprogramma **'Sociale Verbanden, onderdeel Sterke Wijken'**.

Medio 2019 is een enquête gehouden onder de deelnemers om vast te stellen in hoeverre het aanbod van OvO aan de verwachtingen voldoet. De resultaten daarvan zijn samengevat in de bijlage.

1. Filosofie cursus “Het Bestaansmysterie”

Soms verwonderen we ons over dat de wereld bestaat, over dat we zelf zijn. Volgens Aristoteles is verwondering het begin van de filosofie: zij motiveert het denken, het onderzoek en de contemplatie. Verwondering neemt vanzelfsprekendheid weg en toont ons de geheimzinnigheid van de wereld en van het eigen bestaan. Gedurende 5 middagen op 10, 17, 24 en 31 januari en 7 februari kwam een groep van 20 belangstellenden bij elkaar voor een cursus over dit Bestaansmysterie. Uitgangspunt was de beroemde vraag van Gottfried Wilhelm Leibniz, die hij voor het eerst stelde in het jaar 1714:

“Waarom is er iets en niet veeleer niets?”

Deze vraag wordt wel de grondvraag van de metafysica genoemd omdat zij het bestaan van de wereld direct en fundamenteel ter sprake brengt. In de cursus werden verschillende antwoorden op deze vraag behandeld waaruit blijkt dat ze allemaal falen; de grondvraag is legitiem, maar bleek rationeel onbeantwoordbaar. Wellicht is de vraag over zin en betekenis van het bestaan te vinden in de mystieke ervaring van schoonheid. De cursus werd een intrigerende, en soms duizelingwekkende reis door het denken van de mens.

2. Taal van de jaren vijftig

De jaren vijftig begonnen behoorlijk sober, maar aan het eind ervan dansten de mensen de rock-'n-roll. Lang niet allemaal natuurlijk, maar er was toch wat swing en schwung in het leven gekomen, met veel nieuwigheden, waarbij ook nieuwe woorden hoorden.

Onze gastspreker schrijver en taalkundige Wim Daniels gaf op 21 februari voor 58 enthousiaste ouderen een beschrijving van kenmerkende woorden en uitdrukkingen uit die periode zoals astronaut, nozem, beha, bromfiets, om maar eens enkele te noemen. Ook kwamen de toenmalige spelling, journalistiek en de reclameslogans aan de orde. Het was een vrolijke middag met veel humor en nostalgie. In die zelfde stemming werd door alle deelnemers de quiz Het Groot Dictee der Nederlandse Taal gespeeld die eerder in 2019 door Wim Daniels was samengesteld. We sloten de middag af met een gezamenlijk buffet.

3. Verschillen en overeenkomsten tussen Christendom en Islam

Op 21 maart was Hans Noot onze gastspreker. Hij is antropoloog en deskundige op het gebied van de rechten van de mens, in het bijzonder ten aanzien van interreligieuze tolerantie en samenwerking. Zijn bijdrage ging over verschillen en overeenkomsten tussen het Christendom, het Jodendom en de Islam, die hun wortels vinden in het Abrahamisme. Begrijpt men het verhaal van Abraham, dan wordt de ontwikkeling binnen die religies al duidelijker. Zijn lezing gaf een basis voor het beschrijven van essentiële wereldvraagstukken van het heden, die voortkomen uit het verleden.

Er werd voorts aandacht besteed aan het verscherpen van het beeld dat wij, westerlingen hebben van de huidige Islam. Tevens werd duidelijk wat de raakvlakken zijn tussen Christendom, Islam en Jodendom. Het was een uiterst boeiende en verhelderende bijeenkomst over een zeer actueel thema, afgesloten met een gezamenlijke maaltijd.

4. Ontmoeting met Jan Terlouw

Dit jaar heeft Ouderen voor Ouderen op 10 april een extra activiteit georganiseerd namelijk een ontmoeting met Jan Terlouw. Hij gaf, vooruitlopend op de Filosofie cursus in oktober a.s. (zie hoofdstuk 9), een presentatie over het thema **“Vooruitgang”**, met name in het kader van de helaas soms wat pessimistische kijk van ouderen op de toekomst, bijvoorbeeld t.a.v. vrede en veiligheid, energie en milieu, gezondheidszorg, arm en rijk, onderwijs etc. Daar tegenover is een optimistisch maar realistisch geluid over de onmiskenbare vooruitgang in de wereld - en daarmee over de toekomst van onze kinderen en kleinkinderen - zeker op zijn plaats.

Jan Terlouw, met zijn achtergrond als wetenschapper, schrijver, politicus en bestuurder, was de spreker bij uitstek om dit thema in de volle breedte over het voetlicht te brengen. Met 46 aandachtige toehoorders werd het een inspirerende ontmoeting.

5. Bezoek aan het Zwanenbroedershuis

Op 18 april 2019 organiseerde Ouderen voor Ouderen een bezoek aan het Zwanenbroedershuis van de Broederschap die ter ere van Maria in het jaar 1318 officieel werd opgericht. Naast de verering van Maria was de Broederschap actief op het gebied van de armenzorg. Ook heeft de Broederschap vanaf de 14e eeuw in hoge mate bijgedragen aan de ontwikkeling van 's-Hertogenbosch als belangrijk centrum van laat middeleeuwse muziek. De ca 2 uur durende rondleiding werd geleid door 2 gidsen van de Kring Vrienden van Den Bosch, met ruim inzicht in de geschiedenis van dit illustere gilde: de Gesloten Herenclub van de Zwanenbroeders. Dit gilde bestaat nu ruim 700 jaar, waarvan sinds 1641 altijd 18 broeders van de Rooms Katholieke en 18 leden van de Reformatorische lijn lid zijn. Het waren altijd personen, die de stad een grote dienst hadden bewezen. Daar behoorde natuurlijk Jheronimus Bosch bij maar ook onze Koning. We sloten deze zeer geslaagde middag af met koffie en een Bossche bol tijdens een gezellig samenzijn in café-restaurant Silva Ducis aan de Parade.

6. Eet en drinkgewoonten, onze culinaire geschiedenis

Onze culinaire geschiedenis heeft alles te maken met wat er aan vlees/vis en groente voor handen was, op welke manier men het goed kon houden en welke methoden men had om het te bereiden. Op een open vuur kook je namelijk heel anders dan op het fornuis dat in de negentiende eeuw zijn intrede deed. De culinaire geschiedenis is ook zichtbaar in onze jaarfeesten. Nog steeds eten wij speculaas met Sinterklaas en is Kerstmis het feest van uitbundig eten.

Ineke Strouken was op 9 mei onze gastspreker om over dit boeiende onderwerp een lezing te geven. Zij was directrice van het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland en is ruim 32 jaar lang voorvechtster van traditie en volkscultuur geweest. Haar lezing voor 24 enthousiaste ouderen was een feest van herkenning. De bijeenkomst werd afgesloten met een traditioneel menu van aspergesoep, pastinaak en gebraden haantjes.

7. Rondleiding op de begraafplaats Orthen

Op 18 juli 2019 organiseerde Ouderen voor Ouderen een bezoek aan de begraafplaats Orthen. Aan deze rondleiding werd deelgenomen door 25 deelnemers en deze werd verzorgd door 2 gidsen van de Kring Vrienden van 's-Hertogenbosch. Zij stonden uitvoerig stil bij de veelzijdigheid van de graven en hun uitstraling, van eenvoudig met een kleine naamplaat van de overledene tot een uitbundig grafmonument met grote stenen platen met informatie over afkomst en verdiensten. Een aantal beschermde grafmonumenten uit de late 19^e en vroege 20^e eeuw zijn bewaard gebleven.

Opvallend was de geschiedenis van de begraafplaats, omdat door de religieuze achtergrond specifieke delen uitgebreid dan wel weer geruimd werden. Ook werd de Bisschopskapel uit 1882 en de crypte ervan bezocht, waar de Bisschoppen van het Bisdom 's-Hertogenbosch en een aantal priesters zijn bijgezet. De gidsen bleken door hun ruime kennis en kritische inzicht de deelnemers een goed beeld te kunnen geven van deze mooie en ruim opgezette begraafplaats.

8. Excursie naar het Rijksmuseum

In het Jaarplan 2019 was voorzien om op 5 september een excursie te organiseren naar het Textielmuseum in Tilburg. Tot onze grote verrassing werd OvO benaderd door de Bankgiro Loterij met een uitnodiging om op 3 september gratis met de Museumplus bus het RijksMuseum in Amsterdam te bezoeken samen met een aantal belangstellenden van de organisatie "Vier het Leven". Daarvoor was uiteraard een ruime belangstelling: 33 senioren meldden zich aan. We werden zeer gastvrij ontvangen en kregen 3 gidsen toegewezen die de rondleiding zeer deskundig begeleidden. Het bezoek werd voorafgegaan door een gezamenlijke lunch nabij het Museumplein. De excursie naar Tilburg is verschoven naar 2020.

9. Filosofie cursus “Over Vooruitgang”

De geplande herhaling van de cursus “*Toeval en Twijfel*” werd uitgesteld omdat er het thema Vooruitgang beter paste bij de actualiteit in een periode van populisme, nationalisme, individualisme, neoliberalisme en gebrek aan solidariteit. Tijdens de cursus “*Over Vooruitgang*” op 2, 9, 16 en 23 oktober gingen we in op de vraag of en zo ja in hoeverre de mensheid vooruitgang heeft geboekt sinds het ontstaan van Homo Sapiens, zo’n 200.000 jaar geleden. Daarbij werd onderscheid gemaakt tussen vooruitgang als een positieve ontwikkeling in materiele zin m.b.t. het persoonlijk welzijn en een positieve ontwikkeling in culturele zin, m.b.t. de sociale moraal.

Naast de positieve ontwikkelingen kwamen ook de existentiële bedreigingen aan bod en probeerden we samen de vraag: “*Is het glas halfvol of halfleeg?*” te beantwoorden. De inhoud van de cursus was mede gebaseerd op de boeken “*Verlichting nu*” door Steven Pinker en “*Feitenkennis*” door Hans Rosling. Het aantal deelnemers was 23.

10. Vragen over het levenseinde

Voor deze bijeenkomst op 21 november was Han Sparnaaij uitgenodigd van de Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillig Levenseinde (NVVE). Zijn lezing was bedoeld voor iedereen die meer wilde weten over wat wel en wat niet kan op het gebied van een zelfgekozen levenseinde. De belangstelling was groot met maar liefst 36 personen. Diverse begrippen, zoals palliatieve sedatie, behandelverbod, euthanasie, dementie, wils(on)bekwaamheid kwamen aan bod. Tenslotte werd aandacht besteed aan het opbouwen van een vertrouwensband met de arts, wat te doen als de arts geen euthanasie wil geven en de dilemma’s voor patiënt, arts en naasten. Eén en ander werd afgesloten met een geanimeerde discussie over dit beladen onderwerp en een gezamenlijke maaltijd.

11. Samen een film bekijken en bespreken

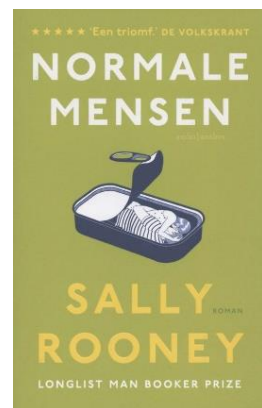
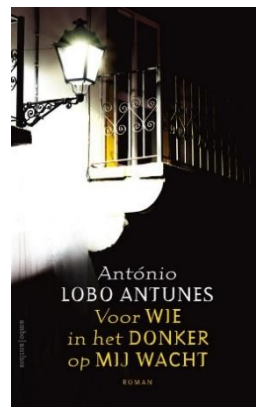
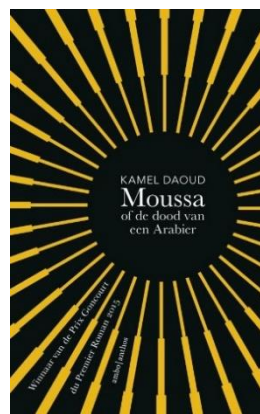
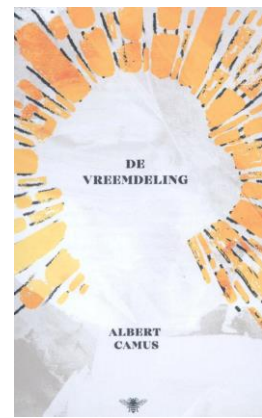
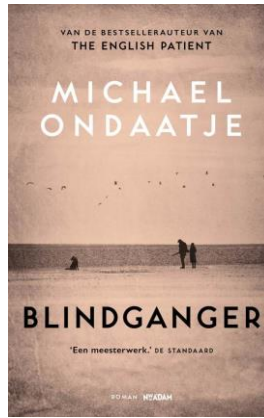
Dit jaar werd op 19 december de Britse film "The Children Act" (de Kinderwet) bekeken, gevolgd door een discussie over diverse morele dilemma's welke in het verhaal de revue passeren. De film laat de hoorzitting zien van de rechtszaak van een ziekenhuis tegen de familie Henry, die Jehova's Getuigen zijn. Hun 17-jarige zoon Adam heeft acute leukemie gekregen en is direct in het ziekenhuis opgenomen om medicijnen toegediend te krijgen. Artsen hebben besloten om hem bloed toe te dienen: de enige kans die hij heeft om te overleven. Maar Adam en zijn ouders weigeren een bloedtransfusie op religieuze gronden. De rechter besluit, na het horen van alle feiten, de jongen in het ziekenhuis te bezoeken en daarna een oordeel te vellen. De morele dilemma's in de film werden besproken door een gezelschap van 35 deelnemers aan de hand van een aantal ethische begrippen zoals deugdzaamheid, rechtvaardigheid, plichtsgevoel en doeltreffendheid. Na een interessante discussie genoten we van een Chinees-Indisch buffet.

12. Van literatuur genieten in 2019

Ook dit jaar is de leesclub van de OvO Maaspoort actief geweest met de bespreking van een achttal boeken, die vooraf in overleg werden uitgekozen. Wij hechten belang aan de kwaliteit en de diversiteit van de te lezen boeken en het betreft zowel Nederlandse als buitenlandse literatuur. Naast het genoegen om te lezen ervaren de deelnemers een meerwaarde in het gezamenlijk bespreken van de boeken. Tijdens het lezen leidt het tot zorgvuldig(er) lezen/observeren en achteraf bereiken we meer verdieping door de reflectie op de tekst waarbij vaak blijkt dat elke deelnemer een eigen persoonlijke betekenis aan het gelezene geeft. De bijeenkomsten zijn steeds bij een van de leden thuis en na afloop van de bespreking is er nog een gezellige nazit die ook erg gewaardeerd wordt.

Het veelbesproken en -geprezen boek *Grand Hotel Europa* van Ilja Leonard Pfeiffer kon natuurlijk niet ontbreken op onze lijst, maar ook minder bekende pareltjes hebben wij met veel plezier gelezen en besproken:

Wij gaan volgend jaar door met het lezen van bekende en minder bekende literatuur. Voor mensen die belangstelling hebben om aan de leesgroep deel te nemen: er is het komend jaar nog een plaats vrij. Informatie: Hanne van Oorscot, tel 073-8227699; E-mail: hannevanoorscot@hotmail.com

Een overzicht van deelname en waardering

(Periode 2016 t/m 2019)

Ouderen voor Ouderen heeft sinds 2008 een deelnemersbestand opgebouwd van ca. 200 personen die elk jaar uitnodigingen ontvingen voor diverse bijeenkomsten. In 2016 waren er 11 activiteiten. Daarvoor werden in totaal 24 bijeenkomsten georganiseerd. Aan deze activiteiten werd actief deelgenomen door 90 belangstellenden:

1, 2 of 3 activiteiten: 55 %

4, 5 of 6 activiteiten: 27 %

7, 8, 9 of 10 activiteiten: 18 %

In 2017 werden in totaal 27 bijeenkomsten georganiseerd. Aan deze activiteiten, totaal 12, werd deelgenomen door 110 belangstellenden, waarvan er zo'n 20 voor het eerst met OvO kennis maakten. De mate van participatie van die 110 personen is als volgt verdeeld:

1 of 2 activiteiten: 51%

3 of 4 activiteiten: 36%

5 of 7 activiteiten: 8%

>7 activiteiten: 5%

In 2018 werden in totaal 28 ontmoetingen georganiseerd voor 115 personen. Hun mate van participatie aan de in totaal 12 activiteiten is als volgt verdeeld:

1 of 2 activiteiten: 56%

3 of 4 activiteiten: 34%

5 tot 7 activiteiten: 10 %

In 2019 werden in totaal 26 ontmoetingen georganiseerd voor 107 personen. Hun mate van participatie aan de in totaal 12 activiteiten was als volgt verdeeld:

1 of 2 activiteiten: 50 %

3 of 4 activiteiten: 22 %

5 tot 7 activiteiten: 22 %

>7 activiteiten: 6 %

In 2019 is ook een enquête onder de deelnemers uitgeschreven om te kunnen vaststellen of we nog steeds aan de verwachtingen voldoen. De resultaten kunnen als volgt worden samengevat:

- 98% ontvangt graag onze uitnodigingen
- 99% bevestigt dat OvO voorziet in een behoefte
- ca. 90% beoordeelt ons aanbod als passend voor de doelgroep
- 95% bevestigt dat OvO onderlinge contacten bevordert

Eén en ander houdt in dat naar onze mening OvO in een behoefte voorziet en na 12 jaar nog volledig levensvatbaar is. In het navolgende is een bloemlezing gegeven van reacties door deelnemers op de vraag: **“Geef s.v.p. in je eigen woorden aan wat OvO voor jou betekent/betekend heeft voor je persoonlijke sociale leven”**

- *Via OvO leer ik mensen kennen uit de wijk. Het verbreedt mijn sociaal netwerk.*
- *Ik krijg contact met andere medebewoners in de wijk Maaspoort.*
- *De bijeenkomsten bevorderen de onderlinge contacten.*
- *Ben nog maar heel kort bij OvO. De lezing met Jan Terlouw was geweldig: een verrijking.*
- *OvO is een goed initiatief van allemaal erg aardige mensen.*
- *De activiteiten die aangeboden worden zijn heel divers, voor elk wat wils.*
- *Persoonlijk heb ik deelgenomen aan de filosofie middagen. Heb daar veel aan gehad.*
- *Wat betreft het persoonlijk sociale leven, dat zul je toch zelf moeten doen.*
- *Ik heb veel kennissen opgedaan.*
- *OvO is voor mij een verrijking door nieuwe persoonlijke contacten, de ongedwongen sfeer van het samenzijn, de discussies en zeker ook door het programma, met voor mij veel interessante onderwerpen.*
- *Ik heb er een vriendschap aan over gehouden.*
- *Ik vind het fijn om “bekende” gezichten in de wijk te ontmoeten; je maakt dan sneller een praatje.*
- *Zeker als je zelf minder mobiel bent zijn contacten “dichtbij”, dus in de wijk, van groot belang.*
- *Voor mij veel nieuwe onderwerpen in een plezierige, inspirerende en warme omgeving.*
- *Je legt nieuwe contacten; dat haalt je uit de dagelijkse, eenzame sleur.*
- *Verrijking door deelname aan de cursussen en nieuwe contacten.*
- *OvO geeft mij een stukje meerwaarde aan mijn sociale contacten.*
- *Soms kom ik met een vriendin, soms alleen. Het is fijn om andere mensen te ontmoeten, een leuk gesprek te hebben en daarna gezamenlijk iets te eten.*
- *Wij zijn nog met z’n tweeën, dus over eenzaamheid hebben we niet te klagen. Wij komen vooral voor de diversiteit aan onderwerpen; en die zijn prima.*
- *Vaak ontmoet ik interessante mensen, ik steek er veel van op en wordt regelmatig aan het denken gezet.*
- *Over een sociaal leven hebben wij niet te klagen, maar OvO voegt toch iets extra’s toe, vooral door de diversiteit van het aanbod.*
- *Ouderen voor Ouderen in Maaspoort betekent veel voor mij. Het heeft de doelstellingen, meer verbinding met elkaar te krijgen, voor mij in ieder geval, meer dan waar gemaakt.*
- *Toen ik in 2008 meedeed met de activiteiten van OvO heb ik veel kennissen opgedaan en zelfs vrienden hieraan overgehouden.*
- *De filosofie cursussen zijn een verrijking van mijn leven.*
- *Ik heb eigenlijk alleen maar iets positiefs over OvO te melden.*

Eén deelnemer reageerde op de enquête met het volgende gedicht:

*Enquête Ouderen voor Ouderen: een onderzoek
met een aantal vragen; al gaande begon iets te dagen
hoe kwam dit al tot stand, wie had daarin de hand
wie nam het initiatief: zij, die waren me lief
Zij, die van de `OvO` `Grupo d`Iniativo`
Zij, verdienen lof, en ik, ik vond het tof*

Bedankt

Toon